

[Rosing.]

cering, dets klima og den vanskelige besejling af landet samt visse fundne mineralforekomsters lokalisering på ret utilgængelige steder gør det vanskeligt at udvinde mineralerne uden store omkostninger. Af disse grunde må derfor for det første koncenterterne af mineraler være større end andre steder, hvis en minevirksomhed skal give fortjeneste. For det andet må mineralerne ligge på sådanne kyststrækninger, at man kan besejle afskibningsstedet en stor del af året eller året rundt. Og for det tredje må man helst undgå dyre forinvesteringer, før en brydning af råstoffer kan påbegyndes, sådan som det for de tre nævnte betingelsers vedkommende har været tilfældet med kryptitbruddet.

I et land som Grønland, hvor fiskeriet praktisk talt er det eneste betydende eksporterhverv, er det naturligt, at man ser sig om efter andre erhvervsøkonomiske muligheder. På dette område er det nærliggende at knytte forhåbninger til udforskningen af Grønlands geologi. Disse forhåbninger er også efterhånden forstærket derved, at man i de seneste år har fundet rige jernforekomster på de canadiske områder, som ligger lige over for Grønland, idet man med sikkerhed ved, at de samme geologiske formationer fortsætter østpå til Grønland. Det kan således ikke udelukkes, at der en skønne dag vil blive fundet rige og værdifulde råstoffer, hvis brydning kan blive af økonomisk betydning for minevirksomheden, for staten og ikke mindst for landets befolkning.

Det foreliggende forslag til lov om mineralske råstoffer i Grønland gør for det første efterforskning og minevirksomhed af enhver art så tiltrækkende som muligt. For det andet giver lovforslaget mulighed for etablering af en rimelig sikkerhed for statens, herunder landskassens, interesser. Tilslutning til undersøgelse og koncession til efterforskning skal jo ifølge lovforslaget gives uden afgift. Det er heller ikke foreslået, at koncession til udnyttelse af råstoffer gøres betinget af en fast eller variabel afgift. Først når den investerede kapital gennem minevirksomhedens drift er indtjent med tillæg af en passende forrentning, sikres det offentlige del i udbyttedelingen. Dette er en hensynsfuld ordning for den, der skal

drive minevirksomheden i Grønland, og for det offentlige, som har sat penge i foretaget. Ifølge bemærkningerne til lovforslagets § 17 skal det offentlige deltagelse i udbyttedelingen foregå på den måde, at indtil 50 pct. af den til enhver tid værende aktiekapital, herunder friaktier, skal tilfalde staten og Grønlands landskasse, medens statens tegning af Nordisk Mineselskabs stiftelseskapital i 1952 kun lå på 27½ pct. Ifølge lovforslaget bliver således det offentlige medbestemmende på lige fod med de private interesser. Ja, jeg kan ikke se andet, end at dette er en rimelig sikring af statens og landskassens interesser.

Selv om jeg under denne førstebehandling af lovforslaget ikke skal komme nærmere ind på detaljerne, vil jeg dog ikke undlade at nævne to ting, som for mig og mine landsmænd deroppe er af stor interesse.

I § 10, stk. 2, står der, at det i koncessionen kan bestemmes, at bevillingshaveren efter ministerens bestemmelse skal udbetale dusør til personer, som inden for koncessionsområdet finder eller først gør opmærksom på forekomsten af værdifulde råstoffer. Dette er noget nyt for Grønland og vil ganske afgjort overalt stimulere opmærksomheden blandt rejsende, som ret ofte færdes igennem store landområder. Hertil vil jeg føje, at jeg under mine rejser i Grønland sidste år har fortalt mine vælgere, at vi i minelovskommissionen har taget denne bestemmelse med i lovudkastet. Denne korte redegørelse fremkaldte ligefrem begejstring blandt tilhørerne alle steder. De begyndte straks at lægge hjernerne i blød for at komme frem med de tilfælde, hvor ejendommelige og mærkelige stenarter er set her og dér af dem selv eller andre.

I forbindelse hermed og i relation til den tanke, der ligger bag den nævnte bestemmelse, vil det efter min mening være en meget nyttig støtte for grønlændere, der ikke har forudsætninger for at konstatere tilstedeværelsen af visse mineraler, som en ikke-fagmand let kan overse, at f. eks. Grønlands geologiske undersøgelse udgiver en folder, hvori der i al korthed beskrives værdifulde mineralers kendetegn, eventuelt med et farvebillede af mineralernes typiske udseende, foruden de nødvendige oplysninger om praktiske forholdsregler i tilfælde af et fund og om, til hvilken adresse fundet